

ELS FONS DOCUMENTALS DE PALLEJÀ I DEL PAPIOL I EL SEU TRACTAMENT ARXIVÍSTIC

GRÀCIA PEDROSA I DOMÈNECH
Arxivera

Textos i
Documents

Els ajuntaments de Pallejà i del Papiol han decidit organitzar el seu arxiu. Ha estat una idea esplèndida per descobrir i aclarir episodis, fets, anècdotes... de la vida dels homes i dones que des de temps antics han viscut al poble. Aquesta actuació també ha permès millorar la gestió municipal del dia a dia.

L'any 1998 els ajuntaments de Pallejà i del Papiol van signar un conveni amb el Consell Comarcal del Baix Llobregat i l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona. Gràcies a aquest conveni, una tècnica arxivera de la Diputació de Barcelona amb el suport d'un auxiliar administratiu de cada ajuntament hi van realitzar diverses tasques per tal de:

- Adequar i condicionar el dipòsit d'arxiu i els documents.
- Elaborar el quadre de classificació.
- Organitzar, classificar i reubicar la documentació.
- Iniciar i gestionar la base de dades que recull l'inventari de la documentació tractada.

L'objectiu final ha estat crear unes eines de treball que permeten la recerca i l'accés a la documentació de forma ràpida i àgil. Alhora, s'han millorat les condicions físiques de conservació dels documents per tal de garantir-ne la perdurabilitat.

La metodologia de treball seguida ha consistit en:

- Identificació dels documents i agrupació per sèries i per ordre cronològic. Cal fer notar que el respecte a l'ordre originari, la forma com s'han

trobat els documents, ha estat una de les directrius bàsiques d'organització.

- Neteja de la pols i extracció d'elements sobrers com gomes, elements metàl·lics, carpetes, plàstics i espirals.

- Eliminació d'esborranys, impresos i documents duplicats.

- Separació de la documentació no produïda o rebuda per l'Ajuntament (documentació generada per altres institucions, publicacions periòdiques, monografies, fullets...).

- Instal·lació de la documentació dins de contenidors: carpetes i capsos.

- Introducció de les dades en una base de dades en Accés 97, proporcionada per l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona, que permet recuperar fàcilment la documentació.

- Identificació dels contenidors i col·locació dins dels armaris. Les capsos i les carpetes han quedat totes etiquetades per tal de poder-les localitzar fàcilment. L'etiqueta inclou l'escut, el nom de l'ajuntament, un número identificador de cada capsos i, en el cas del Papiol, una mínima informació del contingut de la capsos.

- Elaboració del quadre de classificació específic per a cada ajuntament a partir de les *Normes*

El fons documental de Pallejà ja organitzat, tal com es guarda a la Casa Consistorial d'aquest municipi. Foto: Gràcia Pedrosa

per a la classificació de la documentació municipal de l'any 1989.

Després d'aquesta actuació, s'ha iniciat una segona fase que implica la cooperació entre l'Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat i cadascun dels ajuntaments, l'objectiu de la qual és dissenyar un circuit documental per garantir el control de la documentació generada en el desenvolupament dels actes administratius. Aquest circuit s'ha de traduir en l'organització de la documentació des del moment de creació, passant per la gestió i conservació o eliminació.

L'ARXIU DE L'AJUNTAMENT DE PALLEJÀ

L'arxiu de l'Ajuntament de Pallejà està situat al semisoterrani de la casa de la vila. Aproximadament ocupa una superfície de 84 m². La meitat del dipòsit està equipat amb deu armaris compactes, que tenen una capacitat de 482 metres lineals.

L'any 1991 el Consell Comarcal del Baix Llobregat havia fet un inventari que recollia els documents fins a

mitjan anys vuitanta. La classificació era poc exhaustiva, però correcta, i, per tant, va ser una eina molt útil per començar a treballar l'any 1998.

La documentació estava col·locada en capsos, lligalls o piles de documentació solta. En general, el seu estat era força bo; solament cal exceptuar-ne 12 metres lineals que estaven molt empolgats i desordenats.

Es van tractar aproximadament un total de 340 metres lineals, que després de la intervenció van quedar reduïts a 233.

Un cop avaluada i organitzada tota la documentació, podem distingir quatre fons:

- Fons de l'Administració municipal, el de major volum i el que ha rebut el tractament arxivístic.

- Fons del Jutjat de Pau.

- Fons de la FET y de las JONS.

- Fons fotogràfic; la documentació trobada al dipòsit és de poc volum, però probablement augmentarà considerablement si s'aconsegueix reunir la que està dispersa per les diverses oficines.

El document més antic trobat data de l'any 1801; es tracta d'un conveni entre el capellà de Sant Vicenç dels Horts i el batlle de Pallejà. La documentació més recent tractada és de l'any 1997 i són llicències d'obres.

L'ARXIU DE L'AJUNTAMENT DEL PAPIOL

El dipòsit de l'arxiu està situat al semisoterrani de la casa de la vila. Aproximadament ocupa una superfície de 90 m². Aquest espai s'ha estrenat com a dipòsit de documentació durant aquesta intervenció. S'han comprat i instal·lat setze armaris compactes equivalents a 230 metres lineals. Resten pendent de muntar els armaris compactes que l'Ajuntament ja tenia abans d'aquesta intervenció. Està previst que ocupin aproximadament 60 metres lineals.

La documentació, inicialment, estava col·locada a terra, al passadís, i dins dels armaris compactes en forma de capsos, lligalls o piles de documentació solta. En general hi havia força desordre.

L'any 1989 el Consell Comarcal del Baix Llobregat havia començat a fer un inventari format per 1.324 re-

gistes. L'actuació no es va acabar a causa de l'estat caòtic en què es trobava la documentació. A més, posteriorment s'havia modificat l'ordre de col·locació de les capses duta a terme pels tècnics del Consell Comarcal.

Fins ara, la localització era mitjançant memòria visual d'on ho havien deixat o mirant peça per peça.

S'han tractat aproximadament 290 metres lineals, que després de la intervenció han quedat reduïts a 187.

És remarcable destacar que es va poder aprofitar la base de dades de llicències d'obres que ja tenia l'Ajuntament per elaborar el catàleg informatitzat d'obres majors i menors.

Un cop avaluada i organitzada tota la documentació, es distingeixen diversos fons:

- Fons de l'Administració municipal. És el de major volum i el que ha rebut el tractament arxivístic.
- Fons del Jutjat de Pau.
- Fons de la Societat Obrers Agricultors del Poble del Papiol.
- Fons fotogràfic.

Els documents més antics trobats daten de l'any 1847, i són comptes generals. La documentació tractada més recent és de l'any 1998, i són llicències d'obres, registre d'entrades i sortides i documentació comptable. Com a curiositat, podem destacar que es va descobrir que l'arquitecte racionalista Josep M. Sert havia presentat un projecte per a la construcció d'un centre escolar al municipi.

VALORACIÓ FINAL

Fruit del conveni entre els ajuntaments de Pallegà i del Papiol i l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona, ha quedat organitzada tota la documentació municipal fins a mitjan o finals dels anys noranta.

En els dos casos s'ha designat un responsable de l'arxiu per tal de gestionar el servei de préstec i mantenir l'ordre, i així evitar que tothom pugui "remenar" com ha passat fins ara.

Armaris mòbils on es guarda la documentació municipal del Papiol. Foto: Gràcia Pedrosa

La documentació de les oficines municipals n'ha quedat al marge, però està previst que aquesta tasca ja iniciada, es continuarà amb el suport del Consell Comarcal i el personal de cadascun dels ajuntaments.

Aquest esforç d'organització documental és un pas important per dues raons ben diferents, però alhora complementàries:

Mitjançant la documentació s'estableix un enllaç fiable amb el tarannà i l'aventura d'existir de cada poble. Els documents són una prova original, el rastre informatiu d'una forma de vida, d'uns esdeveniments a voltes gloriosos o a voltes vergonyosos..., però en definitiva, un reflex que pot ajudar a comprendre el passat, el present i a caminar cap al demà.

Avui, l'Administració municipal treballa amb grans volums documentals que cal gestionar amb la màxima eficiència; una correcta organització implica que el personal dels ajuntaments pot donar una resposta més ràpida i operativa als ciutadans. Per tant, estem millorant l'Administració del present i evidentment també la del futur.